

CONSILIUL MUNICIPAL CHIȘINĂU

DECIZIE

nr. _____

din _____

Cu privire la aprobarea Acordul de colaborare
între Primăria Municipiului Chișinău,
Proiectul Securitatea Energetică a
Republicii Moldova și Instituția Publică
Centrul Național pentru Energie Durabilă

Având în vedere nota informativă nr. 01/16-5/1939 din 26.07.2024, în scopul îmbunătățirii eficienței energetice a clădirilor publice municipale, în temeiul Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, Legii nr. 397/2003 „Privind finanțele publice locale”, art. 6 alin. (3), art. 10 alin. (3) din Legea nr. 136/2016 „Privind statutul municipiului Chișinău”, art. 14 alin. (3), art. 19 alin. (3) din Legea nr. 436/2006 „Privind administrația publică locală”, Consiliul Municipal Chișinău DECIDE:

1. Se aprobă Acordul de colaborare între Primăria Municipiului Chișinău, Proiectul Securitatea Energetică a Republicii Moldova și Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă, conform anexei la prezenta decizie.

2. Se împuternicește Primarul General al municipiului Chișinău să semneze Acordul de colaborare între Primăria Municipiului Chișinău, Proiectul Securitatea Energetică a Republicii Moldova și Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă.

3. Se acceptă lucrările pentru îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor Instituției de educație timpurie nr. 20, amplasate pe strada Vasile Lupu, 21 și ale Instituției de educație timpurie nr. 215 din strada 31 August 1989, 94, conform auditului energetic.

4. Anual, în cadrul elaborării bugetului municipal Chișinău, instituțiile de educație timpurie vizate vor prezenta propuneri de restituire a economiilor făcute în urma implementării măsurilor de eficiență energetică, ținând cont de Metologia elaborată și aprobată de Guvernul Republicii Moldova în acest sens.

5. Controlul executării prevederilor prezentei decizii se pune în sarcina dnei Angela Cutasevici, viceprimar al municipiului Chișinău.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

SECRETAR INTERIMAR
AL CONSILIULUI

Adrian TALMACI

Anexă

la decizia Consiliului Municipal Chișinău
nr. _____ din _____

AGREEMENT OF COLLABORATION

is by and between:

(1) **The Moldova Energy Security Activity (MESA)** implemented by Tetra Tech ES, Inc. – branch in Republic of Moldova (Tetra Tech) with offices at 63, Vlaicu Parcalab str., Chisinau, MD-2012 represented by the Chief of Party, Mr. Armen Arzumanyan and,

(2) **Chisinau City Hall (CCH)**, with headquarters on 83, Stefan cel Mare si Sfint, Avenue., Chisinau, MD-2012 represented by the Mayor of Chisinau, represented by Mr. Ion Ceban and,

(3) **Public Institution National Center for Sustainable Energy (P.I. NCSE)** with offices at 1, block A1, Alecu Russo, str., Chisinau, MD-2068 represented by the Director, Mr. Ion Muntean,

(each a “Participant” and together “the Participants”)

WHEREAS:

(A) The Moldova Energy Security Activity (MESA), Task Order No. 72011722F00002, is one of the contractual vehicles funded by the U.S. Agency for International Development (USAID) through which the U.S. Government is supporting the further enhancement of energy security in Moldova.

(B) MESA is a four-year project that aims to strengthen Moldova’s energy security by improving physical and market integration with Europe; enhancing energy efficiency; adding domestic power generation, particularly renewable energy and related transmission and distribution infrastructure; and diversifying natural gas supply. Tetra Tech is the prime contractor implementing MESA, so all references to the MESA are references to Tetra Tech.

(C) Among other activities, MESA is providing technical assistance to Moldova to attract investments in domestic energy efficiency by developing reliable and sustainable financing mechanisms and tools, specifically through the

ACORD DE COLABORARE

este de către și între:

(1) **Proiectul Securitatea Energetică a Republicii Moldova (MESA)** implementat de Tetra Tech ES, Inc. – filiala din Republica Moldova (Tetra Tech) cu sediul pe str. Vlaicu Pârcălab nr.63, Chișinău, MD-2012 reprezentată de șeful Părții, domnul Armen Arzumanyan și,

(2) **Primăria Municipiului Chișinău (PMC)**, cu sediul pe str. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.83, Chișinău, MD-2012 reprezentată de Primarul Genera al municipiului Chișinău, în persoana domnului Ion Ceban și,

(3) **Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (I.P. CNED)**, cu sediul pe str. Alecu Russo, nr. 1, Chișinău, MD-2068 reprezentat de Director, domnul Ion Muntean,

(fiecare în parte „Participant” și împreună „Participantii”)

ÎNTRUCÂT:

(A) Proiectul Securitatea Energetică a Republicii Moldova (MESA), Ordinul de Sarcini nr. 72011722F00002, este unul dintre vehiculele contractuale finanțate de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin care Guvernul SUA sprijină îmbunătățirea în continuare a securității energetice în Moldova.

(B) MESA este un proiect de patru ani care are ca scop consolidarea securității energetice a Moldovei prin îmbunătățirea integrării fizice și a pieței cu Europa; creșterea eficienței energetice; sporirea generării interne a energiei, în special, a energiei regenerabile și a infrastructurii de transport și distribuție aferente; și diversificarea aprovizionării cu gaze naturale. Tetra Tech este contractorul principal care implementează MESA, așa că toate referințele la MESA sunt referințe la Tetra Tech.

(C) Printre alte activități, MESA oferă asistență tehnică Republicii Moldova pentru a atrage investiții în eficiența energetică internă prin dezvoltarea de mecanisme și instrumente de finanțare fiabile și durabile, în special, prin

ESCO Pilot Program (MESCO).

(D) Chisinau City Hall (CCH) is operating the institutions financed from the municipal budget and ensures the formation of their material and technical base.

(E) Public Institution National Center for Sustainable Energy (P.I. NCSE), subordinated to the Ministry of Energy, is responsible for the implementation of state policy in the energy efficiency and renewable energy sources sector.

(F) This Agreement of Collaboration (AoC) sets forth the scope and nature of MESA's intended assistance, together with the corresponding actions of CCH and P.I. NCSE.

NOW, THEREFORE THE PARTICIPANTS have reached the following understanding:

ARTICLE 1 SUBJECT

1.1 The subject of this Agreement is to establish cooperation between parties to the Agreement, which refers to the development, piloting, and implementation of the MESCO program, a financing mechanism that addresses the investment needs of the Government of Moldova in enhancing energy efficiency across the public building sector of the Republic of Moldova.

The goals of MESCO Program are the following:

- Deliver energy efficiency improvements through performance-based criteria and contracting;
- Establish a framework with measurable and verifiable energy efficiency and maintenance savings, promote effective project implementation and performance-based contracting mechanisms;
- Facilitate the utilization of blended financing in public buildings sector that might access multiple funding sources (private resources, loans, the beneficiary's own resources, etc.) and mitigating financial risk;
- Offer long-term cost and deferred maintenance savings, reduction of GHG emissions, reduce primary energy consumption and accelerate the implementation of energy efficiency projects, particularly for public buildings and contributing to Moldova's energy transition.

Programul-Pilot ESCO (MESCO).

(D) Primăria Municipiului Chișinău (PMC) operează instituțiile finanțate de la bugetul municipal și asigură formarea bazei lor materiale și tehnice.

(E) Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (I.P. CNED), în subordinea Ministerului Energiei, este responsabilă pentru implementarea politicilor de stat în sectorul eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă.

(F) Acest Acord de Colaborare (AdC) stabilește sfera și natura asistenței prevăzute de MESA, împreună cu acțiunile corespunzătoare ale PMC și I.P. CNED.

PRIN URMARE, PARTICIPANȚII au ajuns la următoarea înțelegere:

ARTICOLUL 1 SUBIECT

1.1 Obiectul prezentului Acord îl reprezintă stabilirea cooperării între părțile Acordului, care se referă la dezvoltarea, pilotarea și implementarea programului MESCO, mecanism de finanțare care răspunde nevoilor de investiții ale Guvernului Republicii Moldova în creșterea eficienței energetice în sectorul clădirilor publice din Republica Moldova.

Obiectivele programului MESCO sunt următoarele:

- Oferirea îmbunătățirilor eficienței energetice prin criterii și contractare bazate pe performanță;
- Stabilirea cadrului metodologic pentru măsurarea și verificarea economiilor de energie și a reducerii cheltuielilor de mentenanță, atinse în urma implementării măsurilor de eficiență energetică, implementarea eficientă a proiectelor prin intermediul contractelor de performanță energetică;
- Facilitarea utilizării finanțării mixte în sectorul clădirilor publice care ar putea accesa mai multe surse de finanțare (resurse private, împrumuturi, resurse proprii ale beneficiarului etc.) și atenuarea riscului financiar;
- Oferirea de economii de costuri pe termen lung și diferențelor de întreținere, reducerea emisiilor de GES, reducerea consumului de energie primară și accelerarea implementării proiectelor de eficiență energetică, în special pentru clădirile publice și contribuirea la tranziția energetică a Republicii Moldova.

ARTICLE 2 PURPOSE

2.1 The pilot phase of the MESCO Program will target investments in selected public buildings. These investment projects will serve as demonstration of the performance based payments modality, wherein the initial investment costs will be reimbursed based on the energy efficiency and operating and maintenance savings achieved by the Contractor.

2.2 In furtherance of this objective, MESA will provide overall technical assistance to ensure full implementation. CCH will provide assistance to MESA during the pilot phase and ensure access to the selected buildings during technical analysis and implementation of energy efficiency modernization upgrades.

2.3 Following the closure of the pilot phase, the MESCO Program will be wholly transferred to the P.I. NCSE for ongoing programmatic operation.

ARTICLE 3 ACTIONS & OBLIGATIONS OF PARTICIPANTS

3.1 MESA intends to lead MESCO technical assistance and provide financial investment to pilot the following MESCO concepts:

- a) Financial investment (grant) in energy efficiency upgrades of PMC building/buildings utilizing MESA's own budget;
- b) Develop necessary methodologies for baseline energy consumption (BEC), measurement and verification (M&V), energy performance contracts (EPC), and assist in the development of other related regulatory framework to enable provision of energy services in the public buildings sector of the Republic of Moldova;
- c) Test the Open Book Approach mechanism, that will ensure a clear understanding of project stages, procedures, costs, savings, and overall performance for all interested market players;
- d) Foster an inclusive environment for market players by offering wide opportunities to stakeholders, including local commercial banks, international financial institutions, donors, and development partners, to actively monitor the pilots. These stakeholders will have the opportunity to observe the implementation process at each stage (e.g., selection of the public buildings, tender procedures, M&V, implementation, achieved performance etc.).
- e) Share insights and lessons learned,

ARTICOLUL 2 SCOP

2.1 Faza-pilot a Programului MESCO va viza investiții în clădiri publice selectate. Aceste proiecte de investiții vor servi drept exemplu a modalității de plăți bazate pe performanță, în care costurile investiției inițiale vor fi rambursate pe baza eficienței energetice și reducerea cheltuielilor de operare și mentenanță, realizate de Antreprenor.

2.2 Pentru realizarea acestui obiectiv, MESA va oferi asistență tehnică generală pentru a asigura implementarea deplină. PMC va sprijini MESA pe durata fazei de pilotare și va asigura accesul la clădirile selectate în timpul analizei tehnice și implementării măsurilor de modernizare a eficienței energetice a clădirilor selectate.

2.3 După încheierea fazei pilot, Programul MESCO va fi transferat integral către I.P. CNED pentru operarea programatică în curs.

ARTICOLUL 3 ACȚIUNI ȘI OBLIGAȚII ALE PARTICIPANȚILOR

3.1 **Proiectul Securitatea Energetică a Republicii Moldova** intenționează să conducă asistența tehnică MESCO și să ofere investiții financiare pentru pilotarea următoarelor concepte MESCO:

- a) Investiție financiară (grant) în îmbunătățirea eficienței energetice a clădirii/clădirilor PMC, utilizând propriul buget al MESA;
- b) Va dezvolta metodologiile necesare pentru consumul de energie de bază (BEC), măsurarea și verificarea (M&V), contractele de performanță energetică (CPE) și va oferi asistență în dezvoltarea cadrului de reglementare conex pentru a permite furnizarea de servicii energetice în sectorul clădirilor publice din Republica Moldova;
- c) Testarea mecanismului prin modelul Cărții Deschise, care va asigura o înțelegere clară a etapelor proiectului, procedurilor, costurilor, economiilor și performanței generale pentru toți participanții de pe piață interesați;
- d) Promovarea unui mediu incluziv pentru persoanele de pe piață, oferind oportunități largi părților interesate, inclusiv băncilor comerciale locale, instituțiilor financiare internaționale, donatorilor și partenerilor de dezvoltare, pentru a monitoriza activ proiectele pilot. Aceste părți interesate vor avea ocazia să observe procesul de implementare în fiecare etapă (de exemplu, selecția clădirilor publice, proceduri de licitație, M&V,

contributing to the knowledge base of MESCO Program.

3.2 CCH will cooperate with MESA in all technical assistance matters in a timely manner. CCH will provide the following support:

- a) Assist MESA to identify and validate public buildings placed in Municipality of Chisinau where investment projects will be implemented. Selected public buildings should be suitable for testing and demonstration of the energy performance contract (EPC) approach based on MESA pre-established criteria;
- b) CCH will delegate a representative to participate as an observer in the inter-ministerial working group meetings of the Ministry of Energy and Ministry of Finance responsible for integration of EPC into fiscal legislation of the Republic of Moldova;
- c) Once authorized through fiscal legislation, CCH will sign EPC contract to ensure return of investment and funds transfer to the P.I. NCSE dedicated bank account. Investment returns should be defined based on the measurement and verification (M&V) of achieved energy savings performed in line with methodology developed and approved by P.I. NCSE.

3.3 P.I. NCSE will cooperate under the MESCO pilot program in the following ways:

- a) P.I. NCSE will participate in all MESCO related trainings on operational models, establish baseline energy consumption methodology (BEC), M&V procedures to build expertise to streamline the MESCO operational transition to the P.I. NCSE at the close of the pilot;
- b) Proactively collaborate with the Ministry of Finance (MoF) to reach a mutual agreement on the implementation of a BEC freeze for the duration of the EPC. This measure ensures that the repayments derived from the achieved energy and maintenance savings effectively contribute to the repayment of the initial investment made in structuring the pilot projects;
- c) Once the Ministry of Finance updates the fiscal legislation allowing EPC in the public sector, P.I. NCSE will establish a dedicated bank account for the MESCO fund where the repayment of achieved savings will be performed.

implementare, performanță realizată etc.).

e) Împărtășirea experiențelor și lecțiilor învățate, contribuind la baza de cunoștințe a Programului MESCO.

3.2 **Primăria Municipiului Chișinău** va coopera în timp util cu MESA toate aspectele legate de asistența tehnică. PMC va oferi următorul suport:

- a) Va sprijini MESA în identificarea și validarea clădirilor publice din municipiul Chișinău în care vor fi implementate proiecte investiționale. Clădirile publice vor fi selectate în baza criteriilor prestabilite pentru testarea și demonstrarea abordării contractului de performanță energetică (CPE) de către MESA;
- b) PMC va delega un reprezentant pentru a participa în calitate de observator la ședințele grupului de lucru interministerial al Ministerului Energiei și Ministerului Finanțelor responsabil de integrarea CPE în legislația fiscală a Republicii Moldova;
- c) Odată autorizat prin legislația fiscală, PMC va semna contractul CPE pentru a asigura returnarea investiției și transferul de fonduri către cont bancar dedicat I.P. CNED. Rambursarea investiției ar trebui definită pe baza măsurării și verificării (M&V) economiilor de energie realizate în conformitate cu metodologia elaborată și aprobată de I.P. CNED;

3.3 **Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă** va coopera în cadrul programului pilot MESCO în următoarele moduri:

- a) I.P. CNED va participa la toate trainingurile legate de MESCO privind modelele operaționale, va stabili metodologia de referință a consumului de energie (BEC), procedurile de M&V pentru a construi expertiza pentru eficientizarea tranziției operaționale MESCO la I.P. CNED la încheierea programului pilot;
- b) Colaborează în mod proactiv cu Ministerul Finanțelor (MF) pentru a ajunge la un acord reciproc privind implementarea înghețului BEC pe durata CPE. Această măsură asigură că rambursările derivate din economiile de energie și întreținere realizate contribuie efectiv la rambursarea investiției inițiale realizate în structurarea proiectelor pilot;
- c) Odată cu actualizarea de către Ministerul Finanțelor a legislației fiscale care permite CPE în sectorul public, I.P. CNED va înființa un cont bancar dedicat pentru fondul MESCO unde se va efectua rambursarea economiilor realizate.

ARTICLE 4 COMMUNICATIONS

4. MESA will lead coordination between parties to review progress against specific milestones and objectives stated above and to identify any existing or emergent obstacles and agree on remedies to overcome them.

ARTICLE 5 STANDARD PROVISIONS

5.1 The Participants agree that nothing in this AoC will be construed as creating legally binding obligations between the Participants. This AoC does not constitute a legal obligation or commitment of funds or other resources by or between the Participants. This AoC does not impact any obligation of funds by USAID or the U.S. Government. Any financial obligations related to the activities mentioned herein, if any, shall be set forth in separate written agreements and subject to the availability of funds for such purposes.

5.2 The assistance discussed in this AoC is part of the MESA's activities.

5.3 This AoC contains the entire understanding between the Participants with respect to the specific matters referred to herein.

5.4 Any modification and/or addition to this AoC may be made by mutual agreement between the Participants in writing. Once entered into force, the modifications and/or additions become an integral part of this AoC.

5.5 Either Participant may terminate this AoC, by giving the other Participants thirty (30) days written notice.

5.6 Termination of the AoC is to terminate any actions of the Participants hereunder.

5.7 The implementation of the MESCO Program is dependent on the availability of USAID funding and the period of performance of the MESA contract.

5.8 Any differences between the Participants relating to, or arising out of, the interpretation and execution of this AoC are to be settled amicably by the Participants.

5.9 The Participants recognize that although the activities described in this AoC do not rise to the level of legally binding obligations, the performance of activities under this AoC by MESA depend upon and are contingent on the successful performance of corresponding activities under this

ARTICOLUL 4 COMUNICATII

4. MESA va conduce coordonarea între părți pentru a analiza progresul față de etapele și obiectivele specifice menționate mai sus și pentru a identifica orice obstacole existente sau emergente și pentru a conveni asupra remediilor pentru a le depăși.

ARTICOLUL 5 PREVEDERI STANDARD

5.1 Participanții convin că nimic din prezentul AdC nu va fi interpretat ca fiind o creație de obligații juridice obligatorii între participanți. Acest AdC nu constituie o obligație legală sau un angajament de fonduri sau alte resurse de către sau între Participanți. Prezentul AdC nu are niciun impact asupra vreunei obligații de fonduri din partea USAID sau a Guvernului SUA. Orice obligații financiare legate de activitățile menționate în prezentul document, dacă există, vor fi stabilite în acorduri scrise separate și vor face obiectul disponibilității fondurilor în acest scop.

5.2 Asistența discutată în prezentul AdC face parte din activitățile MESA.

5.3 Prezentul AdC conține întreaga înțelegere dintre participanți cu privire la aspectele specifice menționate în prezentul Acord.

5.4 Orice modificare și/sau completare a prezentului AdC se poate face de comun acord și în scris între Participanți. Odată intrate în vigoare, modificările și/sau completările devin parte integrantă a prezentului AdC.

5.5 Oricare dintre participanți poate denunța prezentul AdC, prin transmiterea unui preaviz scris de treizeci (30) de zile celorlalți Participanți.

5.6 Încetarea AdC înseamnă încetarea oricăror acțiuni ale Participanților în temeiul acestuia.

5.7 Punerea în aplicare a programului MESCO depinde de disponibilitatea finanțării USAID și de perioada de executare a contractului MESA.

5.8 Orice divergențe între Participanți cu privire la interpretarea și executarea prezentului AdC sau care decurg din acestea trebuie să fie soluționate pe cale amiabilă de către Participanți.

5.9 Participanții recunosc faptul că, deși activitățile descrise în prezentul AdC nu se ridică la nivelul unor atribuții obligatorii din punct de vedere juridic, desfășurarea activităților din cadrul prezentului AdC de către MESA depinde și este condiționată de desfășurarea cu succes a activităților corespunzătoare din cadrul prezentului

AoC by CCH and P.I. NCSE.

5.10 This AoC is effective as of the date of signature by all Participants and is to remain in effect until the period of performance of the MESA contract or until terminated, whichever is earlier, unless extended in writing.

5.11 All amendments to this Agreement shall be in writing, signed by authorized representatives of all Participants.

5.12 The interpretation of this AoC must be in accordance with the national legislation of the Republic of Moldova.

5.13 The Participants agree that all correspondence between the Participants should be prepared in English.

5.14 The participants agree that all final documents will be submitted in original English, supported by translation into Romanian.

5.15 The Participants will sign this Agreement, which fully represents their will, through their authorized signatories.

IN WITNESS WHEREOF the Participants, each acting through its duly authorized representative, have caused this AoC to be signed in their names and delivered as of **July X, 2024**:

For, and on behalf of Moldova Energy Security Activity:

Name: Armen Arzumanyan
Position: Chief of Party, MESA
Signature:

Date:

Secretar interimar al Consiliului Municipal Chişinău

AdC de către PMC și I.P. CNED.

5.10 Prezentul AdC intră în vigoare la data semnării de către toți Participanții și rămâne în vigoare până la sfârșitul perioadei de executare a contractului MESA sau până la încetarea acestuia, în funcție de care dintre acestea este mai devreme, cu excepția cazului în care este prelungit în scris.

5.11 Toate modificările aduse prezentului AdC în scris și sunt semnate de reprezentanții autorizați ai tuturor Participanților.

5.12 Interpretarea prezentului AdC trebuie să fie în conformitate cu legislația națională a Republicii Moldova.

5.13 Participanții sunt de acord ca toată corespondența dintre Participanții să fie redactată în limba engleză.

5.14 Participanții sunt de acord ca toate documentele finale să fie prezentate în original în limba engleză, însoțite de o traducere în limba română.

5.15 Participanții vor semna prezentul Acord, care reprezintă pe deplin voința lor, prin intermediul semnatarilor lor autorizați.

DREPT CARE Participanții, fiecare acționând prin reprezentantul său autorizat în mod corespunzător, au făcut ca prezentul AdC să fie semnat în numele lor și predat începând cu **X Iulie 2024**:

For, and on behalf of Chisinau City Hall:

Name: Ion Ceban
Position: Mayor of Chisinau
Signature:

Date:

For, and on behalf of National Center for Sustainable Energy:

Name: Ion Muntean
Position: Director
Signature:

Date:

Adrian TALMACI

CONSILIUL MUNICIPAL CHIȘINĂU
PRIMAR GENERAL AL MUNICIPIULUI CHIȘINĂU
DIRECȚIA GENERALĂ EDUCAȚIE, TINERET ȘI SPORT

26.07.24 nr. 41/16.5/2024

Consiliului Municipal Chișinău

Notă informativă

*la proiectul de decizie privind aprobarea Memorandumului
de înțelegere trilateral între Primăria Municipiului Chișinău,
Proiectul Securitatea Energetică a Republicii Moldova și
Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă*

Denumirea autorului și după caz a participanților la elaborarea proiectului
Primăria Municipiului Chișinău
Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normative și finalitățile urmărite
Având în vedere demersul Proiectului USAID Securitatea Energetică a Republicii Moldova, Tetra Tech, din data de 13 iulie 2024, înregistrat cu nr. 2-01/1-1028 din 13.06.2024, cu privire la participarea Primăriei Municipiului Chișinău în proiectul pilot a Programului „Super ESCO”, vă comunicăm despre intenția primăriei de a participa în cadrul proiectului de eficiență energetică a instituțiilor publice, inițiat de Proiectul Securitatea Energetică a Republicii Moldova (MESA).
MESA este unul dintre vehiculele contractuale finanțate de Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin care Guvernul SUA acordă suport Republicii Moldova privind dezvoltarea și realizarea Programului „Super ESCO”, care vizează stabilirea unui mecanism sustenabil de finanțare a proiectelor de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor publice cu aplicarea contractelor de performanță energetică.

MESA este un proiect de patru ani care are ca scop consolidarea securității energetice a Moldovei prin îmbunătățirea integrării fizice și a pieței cu Europa, creșterea eficienței energetice, sporirea generării interne a energiei, în special a energiei regenerabile și a infrastructurii de transport și distribuție aferente, precum și diversificarea aprovizionării cu gaze naturale.

Având în vedere că Primăria Municipiului Chișinău (PMC) gestionează instituțiile municipale și asigură baza lor materială și tehnică, iar Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (I.P. CNED), în subordinea Ministerului Energiei, este responsabil pentru implementare politicilor de stat în sectorul eficienței energetice și surselor de energie regenerabilă, se intenționează semnarea acestui Acord de Colaborare trilateral pentru a stabili sfera și natura asistenței prevăzute de MESA în proiecte de eficientizare energetică a clădirilor publice din Republica Moldova.

Totodată, Primăria Municipiului Chișinău a depus eforturi semnificative pentru a eficientiza energetic clădirile publice și locuințele din oraș. Cu un suport de 25 mln de euro din partea BERD și BEI, 14 licee, 5 grădinițe și trei spitale din Chișinău au beneficiat de proiecte de eficiență energetică și reabilitare termică. Alte 27 de instituții educaționale au fost reabilitate termic din contul Bugetului Municipal. Primăria a alocat în acest sens peste 36 mln lei. Totodată zeci de blocuri de locuit au beneficiat de lucrări de izolare termică, iar pe străzile Capitalei și în numeroase cartiere a fost înlocuit sistemul de iluminat public vechi cu unul nou și eficient din punct de vedere energetic.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pentru lansarea fazei de pilotare a Programului „Super ESCO”, în coordonare cu Primăria Municipiului Chișinău a fost identificată o listă de clădiri care au fost vizitate și analizate de către experții Programului MESA. În rezultatul vizitelor, din această listă au fost selectate două clădiri, în baza criteriilor prestabilite pentru testarea și demonstrarea contractului de performanță energetică de către MESA. Este vorba despre Instituția de educație timpurie nr. 20, amplasată pe strada Vasile Lupu, 21 și Instituția de educație timpurie nr. 215, din strada 31 August 1989, 94, aflate ambele în sectorul Buiucani al capitalei. În conformitate cu condițiile Programului „Super ESCO”, la aceste clădiri au fost efectuate audituri energetice detaliate și au fost identificate necesitățile prioritare pentru optimizarea cheltuielilor pentru energie și întreținere. În baza auditurilor energetice detaliate efectuate de MESA, au fost stabilite o serie de lucrări și măsuri de intervenție pentru fiecare instituție, în vederea implementării programului de eficientizare energetică (se anexează).

Obiectul prezentului Acord îl reprezintă stabilirea cooperării între părțile Acordului, care se referă la dezvoltarea, pilotarea și implementarea programului MESCO, mecanism de finanțare care răspunde nevoilor de investiții ale Guvernului Republicii Moldova în creșterea energiei. Eficiență în sectorul clădirilor publice din Republica Moldova.

Obiectivele programului MESCO sunt următoarele:

- Oferirea îmbunătățirilor ale eficienței energetice prin criterii și contractare bazate pe performanță;
- Stabilirea cadrului metodologic pentru măsurarea și verificarea economiilor de energie și a reducerii cheltuielilor de mentenanță, atinse în urma implementării măsurilor de eficiență energetică, implementarea eficientă a proiectelor prin intermediul contractelor de performanță energetică;
- Facilitarea utilizării finanțării mixte în sectorul clădirilor publice care ar putea accesa mai multe surse de finanțare (resurse private, împrumuturi, resurse proprii ale beneficiarului etc.) și atenuarea riscului financiar;
- Oferirea de economii de costuri pe termen lung și diferențelor de întreținere, reducerea emisiilor de GES, reducerea consumului de energie primară și accelerarea implementării proiectelor de eficiență energetică, în special pentru clădirile publice și contribuirea la tranziția energetică a Republicii Moldova.

Faza pilot a Programului MESCO va viza investiții financiare (grant sub formă de lucrări) pentru îmbunătățirea eficienței energetice în clădirile publice selectate. Aceste proiecte de investiții vor servi drept exemplu a modalității de plăți bazate pe performanță, în care costurile investiției inițiale vor fi rambursate pe baza eficienței energetice și reducerea cheltuielilor de operare și mentenanță, realizate de Antreprenor.

Fundamentarea economico-financiară

Conform condițiilor Programului „Super ESCO”, implementarea măsurilor de eficiență energetică se efectuează în baza contractelor de performanță energetică, care prevăd rambursarea investițiilor din contul economiilor de energie și reducerii cheltuielilor de mentenanță. Rambursarea investițiilor se va efectua în contul Centrului Național pentru Energie Durabilă, pentru reinvestirea ulterioară în reabilitarea clădirilor publice.

Participarea Primăriei Municipiului Chișinău în proiectul-pilot a Programului „Super ESCO” este avantajoasă, deoarece finanțarea realizării măsurilor de eficiență energetică poate fi asociată cu un împrumut fără dobândă pe un termen de 10-15 ani, suplimentat de asistență tehnică gratuită acordată de Proiectul MESA, și aplicarea TVA cota 0% la

Domnului Ion Ceban,
Primar general al municipiului Chișinău

13 Iunie 2024

Ref: Participarea Primăriei municipiului Chișinău în proiectul pilot a Programului "Super ESCO"

Stimate Domnule Primar general,

Compania Tetra Tech ES, în calitate de implementator al Proiectului Securitatea Energetică a Republicii Moldova (în continuare – Proiectul MESA), finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), acordă suport Republicii Moldova privind dezvoltarea și realizarea Programului "Super ESCO", care vizează stabilirea unui mecanism sustenabil de finanțare a proiectelor de îmbunătățire a eficienței energetice a clădirilor publice cu aplicarea contractelor de performanță energetică.

Pentru lansarea fazei de pilotare a Programului "Super ESCO", în coordonare cu Primăria municipiului Chișinău a fost identificată o listă consistentă de clădiri care au fost vizitate și analizate de către experții Proiectului MESA. În rezultatul vizitelor, din această listă au fost selectate două (2) clădiri (Grădinițele de copii nr. 20 și nr. 215). În conformitate cu condițiile Programului "Super ESCO", la aceste clădiri au fost efectuate auditele energetice detaliate și în proces de elaborare se află setul de documentație pentru achiziția lucrărilor de proiectare și construcție.

Conform condițiilor Programului "Super ESCO", implementarea măsurilor de eficiență energetică se efectuează în baza contractelor de performanță energetică, care prevăd rambursarea investițiilor din contul economiilor de energie și reducerii cheltuielilor de mentenanță. Rambursarea investițiilor se va efectua în contul Centrului Național pentru Energie Durabilă, pentru reinvestirea ulterioară în reabilitarea clădirilor publice.

Participarea Primăriei municipiului Chișinău în proiectul-pilot a Programului "Super ESCO" este avantajoasă, deoarece finanțarea realizării măsurilor de eficiență energetică poate fi asociată cu un împrumut fără dobândă pe un termen de 10-15 ani, suplimentat de asistență tehnică gratuită acordată de Proiectul MESA, și aplicarea TVA cota 0% la lucrările de reabilitare termică a clădirilor.

Pentru pilotarea Programului "Super ESCO" în clădirile grădinițelor selectate, în adresa Primăriei municipiului Chișinău a fost transmis proiectul Acordului de colaborare între Primăria municipiului Chișinău, Proiectul MESA și Centrul Național pentru Energie Durabilă elaborat în baza condițiilor discutate și agreeate de către părți.

În urma celor expuse mai sus, Proiectul MESA solicită respectuos coordonarea proiectului Acordului de Colaborare și propunerea datei pentru semnarea acestuia.

Pentru informații adiționale și clasificări, ne puteți contacta prin poșta electronică: mariana.botezatu@tetratech.com, grigore.tetis@tetratech.com sau prin telefon: Specialist proiect - Cătălina Șamatailo +37360161112.

Cu respect,

Armen Arzumanyan,

Directorul Proiectului USAID Securitatea Energetică a Republicii Moldova, Tetra Tech

Grădinița de copii Nr.215

Nr.	Descrierea măsurii	Investiție [EUR]	Economii reale bazate pe condiții standardizate		Perioada reală de rambursare		Reducerea emisiilor de CO2 [(tCO2 / a)]	Propus spre implementare
			[kWh/a]	[EURO]	Simplu	Reducere		
1	Înzorirea termică a pereților	207.682	78.253	13.935	15	20	27,0	da
2	Înzorirea ferestrelor și ușilor	106.049	21.759	3.875	27	#N/A	9.1	da
3	Înzorirea termică a acoperișului	195.300	112.497	20.033	10	13	38.2	da
4	Înzorirea tavanului subsolului	79.972	79.475	14.152	6	7	27,6	da
5	Ventilație mecanică descentralizată cu recuperare de căldură	82.800	-28.295	-4.943	-17	#N/A	-4,8	Nu
6	Înzorire sistem de încălzire	86.554	28.984	5.161	17	#N/A	10.2	da
7	Înzorirea sistemului de distribuție al ACM	10.114	1.915	341	30	#N/A	6.2	Nu
8	Instalarea punctului termic individual cu control automat de temperatură	15.845	8.091	1.441	11	#N/A	2,6	da
9	Modernizarea sistemului de iluminat	61.837	11.746	1.914	32	#N/A	3,4	Nu
10	Înzorirea echipamentelor electrice ineficiente	11.300	7.124	1.161	10	18	2,3	Nu
11	Instalarea sistemului fotovoltaic	50.000	61.150	4.813	10	20	16,8	da
12	Implementarea sistemului EMIS	10.000	2.839	505	20	#N/A	0,8	da
Măsuri de protecție, altele investiții								
1	Execuția coperținelor	10.800						da
2	Fixarea scărilor	21.000						da
3	Execuția balustradelor	1.485						da
4	Demontarea și montarea canalelor de aer la fațada clădirii	80						da